ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
Регистрационен индекс | Дата
ИСС-13087 | 29-10-2026

ОТГОВОРИ

на въпроси, зададени от Сдружение на администрацията в органите на съдебна власт

Отговор на въпроси от №1 до №12:

Ще си позволя да отговоря в едно общо изложение на поставените дванадесет въпроса, като следва да посоча, че адекватният аналитичен отговор изисква значително повече вътрешна информация, с оглед преценка на текущото положение на нещата по нива, доколкото се навлиза в доста „навътре" по определени конкретни за работата на съдебната администрация значими области и проблеми.

Управлението на съдебната власт неразривно включва връзката между магистрати и служители. Немислимо е осъществяването на правораздаването в държавата без добре работеща и адекватно поставена във всяко едно положение (финансово или условия за работа) съдебна администрация, която е неделима част от организма „съдебна власт".

Да, определено мога да се считам „спечелен" за каузата на инициираната от Сдружение на администрацията в органите на съдебна власт през лятото на тази година идея за обща реформа в съдебната администрация, респ. новият ВСС, когато и щом бъде конституиран(и ако съм част от него) веднага да продължи работа в предвидими темпове по поставените тези, касаещи цялостния преглед и реформиране на тази администрация. В тази връзка считам, че създаването на краткосрочна и средносрочна програма за работата на съвета с определени конкретни области на действия ще способства за постигане на ефективно постигане и преодоляване на съществените дефицити в много от областите в системата, вкл. и съществените проблеми за решаване в областта на работата на съдебната администрация. Ето защо съответните помощни органи (вкл. комисията „Съдебна администрация") следва да концентрира продължаване усилията за постигане на крайни резултати, готови за имплементиране по отношение на: възнагражденията на служителите, тъй като стартовите такива за основни длъжности в съдебната администрация остават на изключително ниските нива между 690 и 790 евро месечно, а като се има предвид и дължимите от 01.08.2026г., респ. от 01.01.2027г., размери на осигурителните вноски(особено за новопостъпващи служители), то реалната сума за получаване ще е още по-ниска. Само за онагледяване ще посоча, че все по-трудно е наемането на качествени и подготвени кадри за съдебната система (особено за съдебни секретари или системни администратори).

Доколкото една добре функционираща съдебна администрация е организационната, техническа и експертна основа за ефективното правораздаване, то настъпващата дигитализация, като елемент от пълноценно

функциониращо е-правосъдието, изисква тя да е и добре подготвена. В тази връзка възлагането на нови отговорности и функции – работа с електронните платформи, поддръжката на информационни системи, електронния обмен на документи, работата с национални регистри и непрекъснато нарастващите изисквания за бързина, прозрачност и качество на административното обслужване, измени обективно и фактически изпълняваните трудови функции на отделните служители и на цели звена в тази администрация. Работата вече е много по-комплексна и усложнена, изискваща допълнителни знания, умения и обучение при работа с новите технологии.

Очевидно е, че тук са необходими на първо място структурни промени, които следва да се случат след адекватен и непосредствено проведен преди това функционален анализ, който ВСС ще следва да организира при взаимодействие с различните нива в съдебната система, както и с помощта на сдружението, като изразител на мнението на членовете му.

Определено считам, че е необходимо изграждането на нов структурен модел на работа на съдебната администрация по нива, а и по функции, който да обезпечи поне в близкото бъдеще едно устойчиво развитие на политиките по отношение на съдебната администрация.

В тази връзка следва да се прецени дали използваният дълго време от ВСС измерител на нормалното съотношение между магистрати и служители(1 към 3) е все още адекватен, особено в по-малките органи на съдебна власт (основно в провинцията), където последните години броят на магистратите значително бе намален, поради което и съдебната им администрация понастоящем работи като малкият брой служители в тях изпълняват множество функции, които надхвърлят рамките на заеманите от тях длъжности по щат. Факт е, че в подобни случаи новопостъпили служители напускат скоро след това, което би довело и до ситуация, при която съдебната система може да загуби значителна част от своя административен капацитет. Т.е. рискът е сходен на този в здравната система, където липсата на постъпващ квалифициран и добре подготвен среден медицински персонал, създава вече фактически проблеми за нормално и функциониране.

В тази връзка считам за удачно предложеното от САОСВ изграждане на унифицирани организационни и щатни структури за различните нива на съдебната система – районно, окръжно, административно, апелативно и върховно. Отделно от това следва ясно да бъдат определени основните административни звена, видовете длъжности, функциите им, минимално необходимият кадрови ресурс и стандартите за организационно обезпечаване, което от своя страна ще осигури предвидимост, справедливост и равнопоставеност между органите на съдебната власт и ще даде спокойствие както на административните ръководители, така и на работещите в системата.

С оглед на тези цели следва да се оценят предложените реформи, включващи въвеждането на унифицирани организационни и щатни структури, създаването на единен и функционален класификатор на длъжностите, изграждането на прозрачен механизъм за определяне на възнагражденията, реално атестиране, основано на резултати и натовареност, съвременна система за обучение и кариерно развитие, актуализиране на нормативната уредба и създаване на механизми за кадрова мобилност и по-ефективно използване на наличния ресурс.

В тази връзка мисля, че в рамките на провежданото вече втора година програмно бюджетиране, ВСС ще следва да работи сериозно върху създаването и на отделна бюджетна програма „Развитие на съдебната администрация", тъй като съществуващата такава във функционалната област "Кадрови потенциал на съдебната власт", в момента е насочена основно към дейността на Националния институт на правосъдието(„Обучение и квалификация на магистратите и съдебните служители"). Тук следва да се предвиди период на дейността на програмата, нейните междинни и крайни цели и конкретно разписани времеви рамки за достигане на предварително заложените дейности по посочените по-горе проблеми за решаване.

В тази връзка това неминуемо ще доведе и до приемане на изцяло нов единен класификатор на длъжностите в съдебната администрация, до нови длъжностни характеристики за всяка длъжност, респ. до същностни промени в действащия Правилник за администрацията в съдилищата, за което следва да се създаде и съответна работна група от магистрати и служители от различните нива на съдебната власт, които да подпомогнат процеса на вземане на решения при необходимия преглед на нормативната уредба, при съпоставяне с реалното положение по места.

По отношение на съдебните и прокурорските помощници ще посоча, че необходимостта от промяна на правната рамка, по която работят тези високо квалифицирани кадри, е очевидна, вкл. и в Закона за съдебната власт, доколкото те биха могли да имат и собствена компетентност най-малко по въпросите, свързани с движението и администрирането на делата и преписките в съответния орган на съдебна власт, при настъпващата дигитализация и работа с пълноценно изградено и работещо е-правосъдие.

През първата година от мандата на новия ВСС очевидно задачата е бързо идентифициране на състоянието по места по очертаните области, изработване на програма, касаеща бюджета за 2028г. (тъй като този за бюджетната 2027 г. очевидно ще е приключен от досегашния състав на ВСС), касателно дефицитите при формиране размера на основните възнаграждения на съдебните служители, а също така създаването на работни групи по съставните части и нивата на цялата съдебна система, които да подпомагат помощните органи на ВСС (комисиите) по отделните функционални области на

тяхната експертиза(възнаграждения, атестиране, обучение и квалификация и т.н.). Смятам, че изпълнението през първата година на тези задачи би способствало съществено, при умерен оптимизъм от моя страна, за да е възможна промяната, която да се случи в средносрочен план от мандата на новия ВСС(като се има предвид, че този нов ВСС ще „наследи" и значителен брой „замръзнали" конкурсни процедури, които ще следва да приключи в първите месеци от мандата си).

С уважение.....

/Явор Колев/